

## Imkernieuws - Enquête herfst- en winterbehandeling 2018

### De aantallen deelnemers en ingewinterde volken

387 Imkers hebben spontaan gereageerd op de oproep in Imkernieuws door mee te werken aan deze enquête. Hiermee heeft bijna 5% van de NBV leden meegedaan. De 387 deelnemende imkers hebben samen 3198 ingewinterd, dat zijn gemiddeld 8,3 volken per imker (2013: 11,6 2014: 14,2 2015: 10,7 2016: 8,7 2017: 10). De 387 deelnemende imkers zijn voor wat betreft het aantal volken als volgt in te delen:

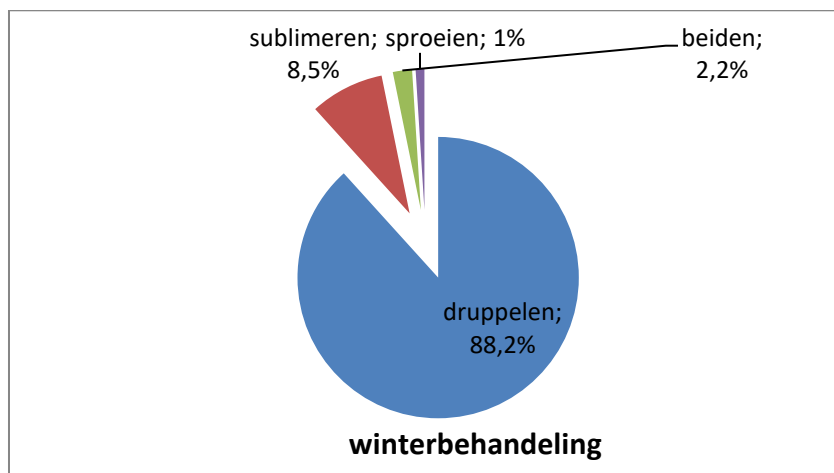
aantal volken per imker	aantal deelnemende imkers						totaal aantal volken			
	2015	2016	2017	2018	2019	% 2019	2016	2017	2018	2019
<b>100 en meer</b>	3	2	0	2	0	0,0%	850	0	300	0
<b>van 50 tot 100</b>	5	6	4	10	4	1,0%	375	226	671	249
<b>van 25 tot 50</b>	22	22	8	21	22	5,7%	723	276	697	726
<b>van 10 tot 25</b>	52	57	42	77	80	20,7%	816	635	1105	1069
<b>minder dan 10</b>	174	270	144	290	281	72,7%	1057	559	1223	1154
	256	357	200	400	387	100%	3821	1696	3996	3198

Bijna 75% van de deelnemende imkers heeft minder dan 10 volken, het gemiddelde aantal volken per imker in deze groep is ruim 4. Ruim een kwart van de imkers (27,5%) beheert samen 64% van alle bijenvolken. Waarschijnlijk ligt dit percentage nog hoger, want de beroepsimkers hebben niet gereageerd op deze enquête. Uit de cijfers blijkt dat vooral de kleine hobbyimkers deel genomen hebben aan deze enquête.

### Gebruikte middelen en methoden bij de winterbehandeling

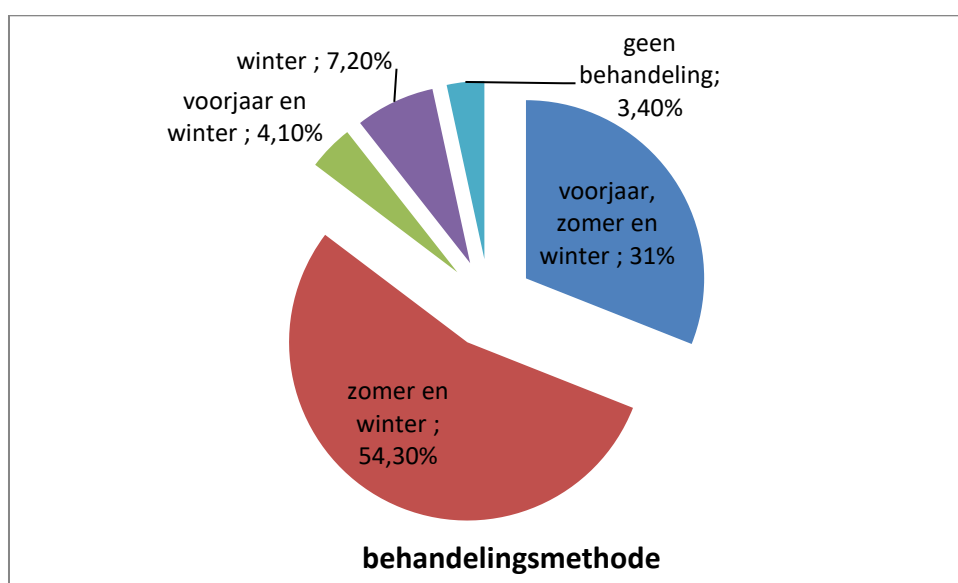
Van de 387 deelnemers hebben er 365 (94,3%) de winterbehandeling uitgevoerd. Daarmee is de winterbehandeling de meest toegepaste methode onder de respondenten van deze enquête.

Van alle middelen was oxaalzuur het meest populair. De druppelmethode wordt nagenoeg door iedereen toegepast. De groep imkers, die sublimeert is stabiel. Sublimeren doet 1 op de 10 imkers.



- 88,2% van alle behandelende deelnemers gebruikte de druppelmethode om de oxaalzuursuikerwateroplossing toe te dienen (dec 2014 77,4%, dec 2015 78,2% dec 2016 85,5% dec 2017 88,5%);
- 8,5% van de behandelende deelnemers gebruikte de sublimatemethode (verhitten) om de oxaalzuurkristallen te verspreiden over bijen en mijten (dec 2014: 14,6%, dec 2015: 10,9% dec 2016 8,5% dec 2017: 7,5%);
- 2,2% heeft zowel gesublimeerd als gedruppeld (dec 2017 1,7%);
- 1,0% heeft de ramen met bijen besproeid met een oxaalzuuroplossing (dec 2017 0,8%).
- 1 imker heeft een ander middel gebruikt.

## De toepassing van de voorjaar-, zomer- en winterbehandeling



Voor de 387 respondenten hebben:

- 120 deelnemers (31%, dec 2017: 37%) het volledige 3-gangen menu toegepast, dat wil zeggen zij hebben de voorjaars-, zomer- en winterbehandeling toegepast;
- 210 deelnemers (54,3%, dec 2017: 45,25%) pasten zowel de zomer- als winterbehandeling toe;
- 28 deelnemers (7,2%, dec 2017: 5,5%) passen uitsluitend de winterbehandeling toe;
- 16 deelnemers (4,1% dec 2017: 2%) de voorjaar- en winterbehandeling;
- 13 deelnemers (3,4% dec 2017: 4,25%) behandelen helemaal niet meer.

De toepassing van de voorjaarsbehandeling is licht gedaald. 1 op de 3 imkers past nog steeds het volledige 3-gangen menu toe. Meer dan de helft van de imkers past een combinatie van zomer- en winterbehandeling toe. De groep, die de zomerbehandeling achterwege laat of helemaal niet meer behandelt (3,4%) is stabiel.

## Sterkte van de volken eind 2018

De volken zijn door de deelnemende imkers tijdens de oxaalzuurbehandeling beoordeeld op sterkte op basis van de omvang van de wintertros via het aantal bezette straten: onderverdeeld in zwak, middelmatig en sterk. Indien we de gegevens van de laatste vijf jaar op een rijtje zetten, ontstaat het

volgende verontrustende beeld:

	zwak	gemiddeld	sterk
<b>Nov. 2014</b>	4,8%	12,8%	82,4%
<b>Nov. 2015</b>	4,1%	21,5%	74,4%
<b>Dec. 2016</b>	11,3%	45,5%	43,2%
<b>Dec. 2017</b>	11,3%	40,6%	48,1%
<b>Dec. 2018</b>	10,3%	46,7%	43%

Het aantal zwakke volken is nagenoeg gelijk gebleven met vorig jaar. Het aantal sterke volken is licht gedaald en het aantal gemiddelde volken toegenomen. Een kleine verschuiving. Met 10,3% zwakke volken is het risico op winterverliezen in de echte wintermaanden januari en februari groot.

De winterbehandeling was tevens een controle op sterfte. Het goede nieuws is dat 94,3% geen dode of verdwenen volken had (jan 2018: 88,25% jan 2017: 87,9% jan 2016: 89,4%, jan 2015: 82,8%, in jan 2014: 85%). Bij 1 op de 17 imkers (5,7%) was dat wel het geval (vorig jaar 1 op de 9).

De sterfte in de herfst en vroege winter is dus t.o.v. vorige winter teruggelopen.

## Sterfte onder de volken

De sterfte onder de bijenvolken eind december 2018 is vastgesteld op 0,8%. Dit ligt fors onder het percentage van vorige jaren (2017: 2,6%, 2016: 2,3%). Toen hadden we echter hogere verliezen mede als gevolg van de sjoemelwas. In Duitsland lag het percentage dit jaar op 3,5%.

In tabelvorm: tussenresultaten wintersterfte gemeten omstreeks 1 januari van de laatste vier jaar.

	Jan 2014	Jan 2015	Jan 2016	Jan 2017	Jan 2018	Jan 2019
<b>% imkers met dode volken</b>	13,3%	17,2%	10,6%	12,1%	11,75%	5,6%
<b>% sterfte onder deze imkers</b>	6,8%	9,3%	4,1%	9,9%	10,2%	6,2%
<b>% sterfte onder alle deelnemers</b>	2%	2,4%	1,6%	2,6%	2,3%	0,8%
<b>% imkers zonder dode volken</b>	85%	82,8%	89,4%	87,9%	88,25%	94,3%

## De waardering van de sterkte van de volken

Bij deze enquête hebben we net als in de vorige aan de deelnemers gevraagd om de sterkte van de volken tijdens het oxalen te vergelijken met de sterkte van het voorgaande jaar. De sterkte is min of meer onveranderd ten opzichte van de vorige winter. Het aandeel zwakke volken is licht gedaald; 39,5% (vorig jaar 41,5%) ervaart de sterkte hetzelfde als vorig jaar, 8,2% (vorig jaar 10,75%) vindt zijn volken zwakker, 26,6% (vorig jaar 26,75%) vindt zijn volken sterker. De rest is onbekend met de sterkte in vergelijking met vorig jaar.

## Conclusies

De winterbehandeling is zeer populair: 9 van de 10 imkers past deze toe, 31% past het driegangen menu toe en ruim 54% past een zomer- en winterbehandeling toe. De toepassing van de darrenraatmethode loopt licht terug; 3% procent past geen enkele behandeling toe.

Het lijkt erop dat de winterverliezen voor 2018/2019 iets lager zullen uitvallen dan de 16% van vorig jaar. Het huidige sterftepercentage 0,8% ligt fors lager dan vorig jaar, maar toen hadden we te maken met de sjoemelwas affaire. De verhouding tussen imkers, die hun volken sterker (26%) of zwakker (8%) ervaren, is ook een positief.

Indien we de sterftcijfers van de jaren 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 en 2017/2018 doorrekenen op basis van de in december 2018 geconstateerde sterkte van de volken, dan komt de wintersterfte over 2018/2019 waarschijnlijk uit op een percentage tussen de 10 en 13%.

Met passende maatregelen is het mogelijk om onder de 10% te komen, het is echter de vraag of we de selectiedruk op onze volken willen vergroten. We zetten ons graag in voor de zwakkeren in onze samenleving, dat geldt blijkbaar ook voor onze bijenvolken.

Wij danken iedere deelnemer hartelijk voor zijn medewerking!

Ben Som de Cerff en Frank Moens

Januari 2019